

WYMAGANIA EDUKACYJNE SPECJALNOŚĆ WOKALISTYKA

Harmonia

Klasa I

Uczeń potrafi:

- posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu systemu dur-moll;
- budować triadę harmoniczną w tonacjach do siedmiu znaków;
- biegle określać relacje zachodzące między trójdźwiękami triady harmoniczej;
- określić skale głosów, maksymalne odległości między głosami, postać i pozycję akordu, układ akordu, zasady rozpisywania akordów, ruch głosów, stosunki między trójdźwiękami;
- łączyć sposobem ścisłym trójdźwięki triady harmoniczej w relacji kwinty i sekundy;
- tworzyć zwroty melodyczno-harmoniczne o charakterze zakończeniowym;
- analizować proste przebiegi harmoniczne pod kątem występowania w nich kadencji;
- łączyć sposobem swobodnym trójdźwięki triady harmoniczej w relacji kwinty i sekundy;
- realizować zadania funkcyjne wykorzystujące wszelkie możliwe, poznane sposoby łączenia trójdźwięków triady harmoniczej w postaci zasadniczej;
- realizować harmonizację melodii sopranu wykorzystującą wszelkie możliwe, poznane sposoby łączenia trójdźwięków triady harmoniczej w postaci zasadniczej;
- analizować przykłady z literatury muzycznej wykorzystujące wszelkie możliwe, poznane sposoby łączenia trójdźwięków triady harmoniczej w postaci zasadniczej;
- scharakteryzować zjawisko opóźnienia dźwięku i przedstawić związane z nim zasady;
- realizować zadania z podanymi funkcjami z zastosowaniem opóźnień w wybranych głosach;
- posługiwać się opóźnieniami w ćwiczeniach;
- przedstawić zasady stosowania dominanty z podwójnym opóźnieniem;
- realizować kadencję doskonałą rozszerzoną;
- rozpisywać funkcje akordów i harmonizować melodię sopranu z zastosowaniem kadencji doskonałej rozszerzonej;
- rozpoznać w prezentowanym przykładzie z literatury dominantę z podwójnym opóźnieniem oraz inne opóźnienia;
- scharakteryzować wszystkie dźwięki obce nieakcentowane;
- stosować figurację w głosach, w prowadząc dźwięki obce nieakcentowane;
- analizować akordy z precyzyjnym dookreśleniem nazw dźwięków obcych nieakcentowanych;
- określać warunki użycia I i II przewrotu trójdźwięku;
- dbać o płynną linię basu w konstrukcji harmoniczej;
- realizować praktycznie i pisemnie zadania z podanymi funkcjami lub sopranem, stosując I i II przewrót;
- określić postać i funkcję trójdźwięku triady w przykładzie z literatury muzycznej;
- omówić genezę powstania notacji basu cyfrowanego;
- odczytywać oznaczenia dla trójdźwięków w systemie basu cyfrowanego i realizować pisemnie oraz praktycznie zadania z podanym basem cyfrowanym zawierającym przewroty trójdźwięków;

Klasa II

Uczeń potrafi:

- wskazać dysonanse harmoniczne w D7 i je rozwiązać;
- rozwiązywać D7 w postaci zasadniczej i w przewrotach na T;
- stosować D7 w pisemnej i praktycznej harmonizacji sopranu oraz w realizacji funkcji;
- przedstawić zasady regularnego i nieregularnego rozwiązywania składników D7;
- omówić zasady stosowania niepełnej D7 i realizować je w ćwiczeniach;
- analizować przykłady z literatury muzycznej zawierające D7;
- wskazywać dysonanse harmoniczne w S6 i prawidłowo je rozwiązywać;

- rozwiązywać S6 w postaci zasadniczej i przewrotach;
- realizować pisemnie i praktycznie kadencje z S6;
- analizować przykłady z literatury muzycznej zawierające S6;
- wymienić oznaczenia w systemie basu cyfrowanego dla czterodźwięków;
- realizować pisemnie i praktycznie następstwa akordów z cyfrowym oznaczeniem trójdzźwięków i czterodźwięków;
- stosować różne sposoby rozwiązania D7 bez prymy, D9 i D9 bez prymy na T;
- rozpisywać i realizować praktycznie przebieg funkcyjny z D7 bez prymy, D9 i D9 bez prymy oraz harmonizować sopran, stosując te akordy;
- dokonywać analizy funkcyjnej akordów w przykładach z literatury muzycznej zawierających różne formy D;
- wymienić i odczytać oznaczenia basu cyfrowanego dla pięciodźwięków;
- realizować zadania z zastosowaniem oznaczeń dla pięciodźwięków w oparciu o podaną cyfrowaną linię basu;
- realizować na fortepianie następstwo akordów z cyfrowym oznaczeniem trój-, cztero- i pięciodźwięków.
- budować w gamach durowych i molowych (także w ich odmianach) trójdzwięki na II, III, VI i VII stopniu;
- rozwiązywać D7 zwodniczo – pisemnie i praktycznie;
- budować i prawidłowo łączyć akord neapolitański z innymi akordami;
- budować i rozwiązywać akord chopinowski – pisemnie i praktycznie;
- w oparciu o podane funkcje harmoniczne, sopran lub bas cyfrowany realizować zadania pisemne i praktyczne;
- wskazywać w analizie harmonicznego akordy na stopniach pobocznych i interpretować ich funkcje;
- budować i określać funkcyjnie czterodźwięki i pięciodźwięki na wszystkich stopniach gam i w każdej odmianie;
- łączyć akordy septymowe i nonowe z innymi akordami oddalonymi o kwintę w dół, sekundę w górę i tercję w dół;
- realizować zadania pisemne i praktyczne zawierające akordy septymowe i nonowe;
- omówić związki występujące pomiędzy akordami septymowymi a akordami z dodaną sekstą

Klasa III

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić pojęcie wychylenia modulacyjnego;
- wymienić i rozpoznawać różne formy D i S wtrąconej
- omówić różne formy wtrąceń i zapisać je (D wtrącona, S wtrącona, równoczesne wtrącenie S i D, wtrącenie wsteczne, wtrącenie do dominanty z podwójnym opóźnieniem, wyrzutnia – elipsa);
- dostrzec związek pomiędzy konkretnym wychyleniem modulacyjnym a kadencją;
- realizować praktycznie krótkie konstrukcje harmoniczne z zastosowaniem S i D wtrąconych;
- rozpisać podane funkcje, bas cyfrowany i zharmonizować sopran stosując akordy wtrącone;
- realizować zadania praktyczne z zastosowaniem akordów wtrąconych.
- podać definicje progresji modulującej i niemodulującej;
- realizować praktycznie progresję wznoszącą i opadającą w oparciu o podany wzór;
- wyszukiwać w literaturze progresje i analizować je;
- wyjaśnić pojęcie modulacji diatonicznej;
- realizować modulację pisemnie i praktycznie porządkując prawidłowo akordy pod względem metrycznym;
- analizować przykłady z literatury muzycznej zawierające modulację harmoniczną.

Klasa IV

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić pojęcie alteracji;
- wskazać różnicę pomiędzy alteracją pozorną a rzeczywistą oraz modulującą i niemodulującą;
- wskazać najczęściej stosowane formy alteracji w dominancie i subdominancie;

- wyjaśnić zjawisko dysalteracji;
- zagrać i rozpoznać akord tristanowski oraz omówić warianty jego interpretacji;
- interpretować i stosować akordy alterowane;
- wskazać i opisać akordy alterowane w tekście muzycznym;
- objaśnić rolę alteracji w modulacji chromatycznej;
- wykonać modulacje w obrębie dwóch akordów (w pokrewieństwie tercjowym);
- realizować pisemnie i praktycznie modulacje chromatyczne z uwzględnieniem porządku metrorytmicznego;
- tworzyć własne konstrukcje harmoniczne zawierające modulacje chromatyczne;
- dokonywać analizy harmonicznej przykładów z literatury muzycznej zawierających modulacje chromatyczne;
- wyjaśnić pojęcie modulacji enharmonicznej
- wykonać modulację enharmoniczną z zastosowaniem czterodźwięku zmniejszonego
- wprowadzić nutę stałą;
- harmonizować melodię w układzie 2- i 3-głosowym;
- rozpoznać, nazwać i zastosować wybrany typ akompaniamentu fortepianowego;
- realizować konstrukcje harmoniczne w dowolnej fakturze instrumentalnej
- omówić etapy rozwoju harmonii w muzyce wielogłosowej;
- opisać wybrane współczesne techniki kompozytorskie;
- stosować zdobytą wiedzę w działaniach twórczych.